

Magyarország átfogó egészségvédelmi szűrőprogramja 2010 – 2020

Magyarország átfogó egészségvédelmi szűrőprogramja
2010 – 2020

V. Jubileumi Népegészségügyi Konferencia

2010-2011-2012-2013.évi eredmények, összefüggések

Dr.habil Barna István
MAESZ Programbizottság

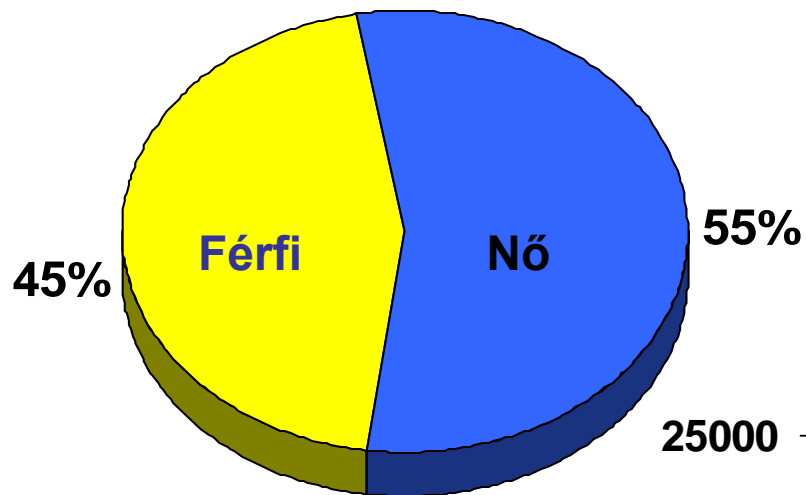
2014.02.20.

- Kiss István, Barna István, Dankovics Gergely, Daiki Tenno, Kékes Ede a MÁESZ Programbizottság nevében : Népegészségügyi prevenció Magyarországon II: megalapozott módszerekkel, megfelelő információval, valódi szűrési eredmények „Magyarország Átfogó Egészségvédelmi Szűrőprogramja 2010-2020” (MÁESZ) - négy éves eredmények LAM: **2014**. in press
- Kiss I, Dankovics G, Barna I, Daiki T, Kékes E a MÁESZ Programbizottság nevében: Népegészségügyi prevenció Magyarországon: azt tesszük, amit kell? Eredmények és tapasztalatok a „Magyarország Átfogó Egészségvédelmi Szűrőprogramja 2010–2020” (MÁESZ Program) 2010–2012. évi tevékenységéből. LAM **2013**; 23(2): 107-111.
- Barna I, Daiki T, Dankovics G, Kékes E, Kiss I. A hypertonia lakossági vizsgálata Magyarországon – 2011. Magyarország Átfogó Egészségvédelmi Szűrőprogramja 2010–2020. Hypertonia és Nephrologia **2013**;17(1):28-33.
- Kékes E, Barna I, Daiki T, Dankovics G, Kiss I. A metabolikus szindróma „Magyarország Átfogó Egészségvédelmi Szűrőprogramja 2010–2020” 2010–2012. évi tevékenységének tükrében. Hypertonia és Nephrologia **2013**;17(2):75-81.
- Kékes E, Barna I, Daiki T, Dankovics G, Kiss I. A szérum húgysavszint lakossági vizsgálata Magyarországon. Hypertonia és Nephrologia **2012**;16(3-4):125-31.

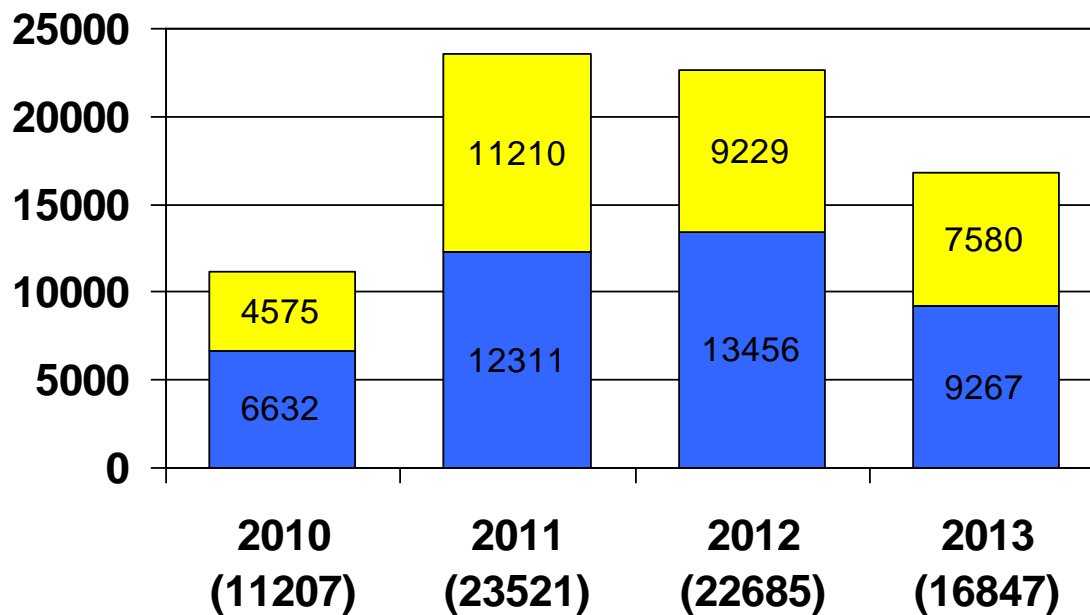

A résztvevők nemek szerinti megoszlása (n=16656)

2013-ban 16656 fő vett részt a vizsgálatokon, közülük 9167 nő (55%) és 7489 férfi (45%).

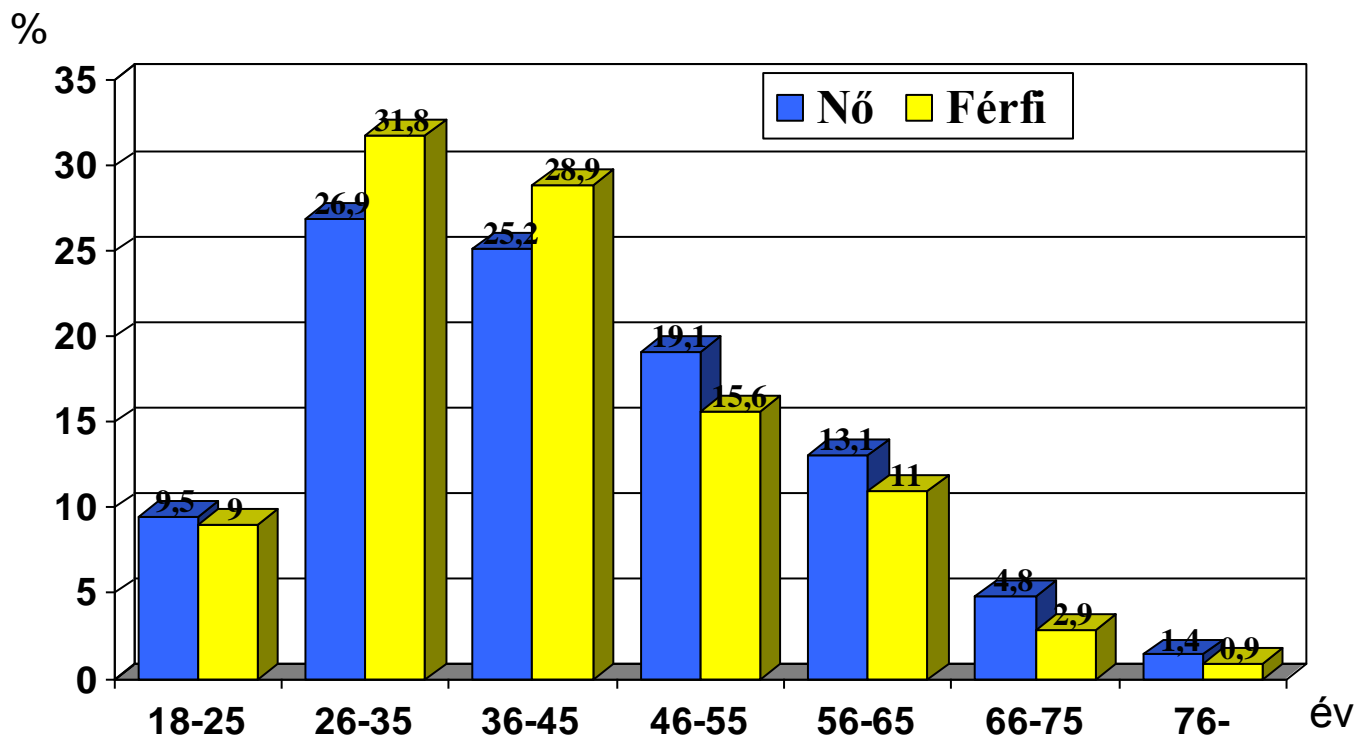
Az elmúlt 4 évben 74260 fő (41666 nő és 32594 férfi) vett részt a programban

A résztvevők életkor szerinti megoszlása nemek szerint a korcsoportokban (2013)

A résztvevők életkorát tekintve leginkább a 26-55 éves korosztály volt jelen, összességében a nők 71, a férfiak 75%-a tartozott e korosztályhoz

A mért szisztolés átlagvérnyomás a korcsoportokban az elmúlt 3 évben (2011-2013)

Korcsoport (év)

18-25   26-35   36-45   46-55   56-65   66-75   76-

2011 Nők (10358)	124,9	125,5	131,2	139,3	143,9	150,2	147,0
2012 Nő (10454)	115,8	117,0	121,6	130,4	134,8	142,4	137,1
2013 Nő (8924)	116,4	117,2	121,5	129,5	134,8	138,0	135,1

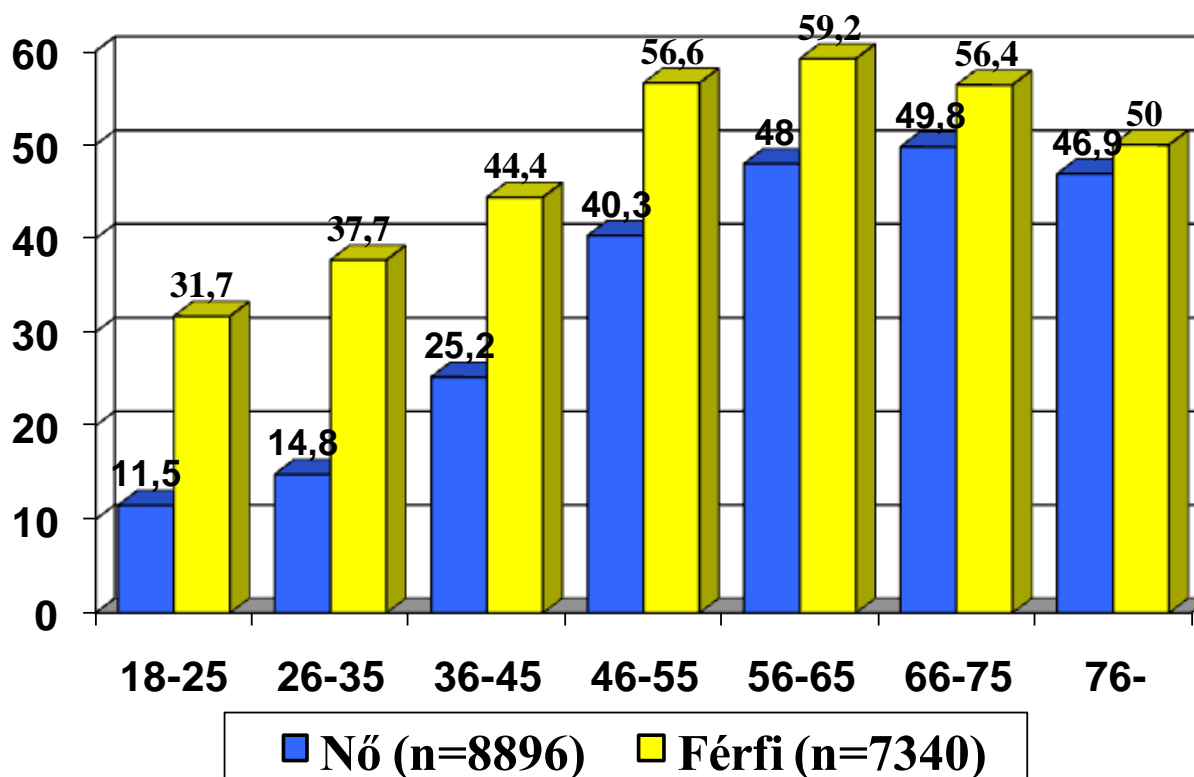
2011 Férfiak (9220)	141,0	141,2	142,9	146,9	148,6	151,5	153,1
2012 Férfi (7368)	130,2	130,2	131,8	137,2	140,2	140,9	141,7
2013 Férfi (7362)	129,8	130,9	132,1	137,3	139,0	139,7	140,9

Emelkedett vérnyomásértékű részvevők aránya nemek szerint a különböző korcsoportokban (2013)

Az életkor előrehaladtával a 65. éves életkorig egyre nagyobb arányban fordul elő emelkedett vérnyomásérték. Férfiakban minden korcsoportban nagyobb a kóros vérnyomásérték előfordulási gyakorisága.

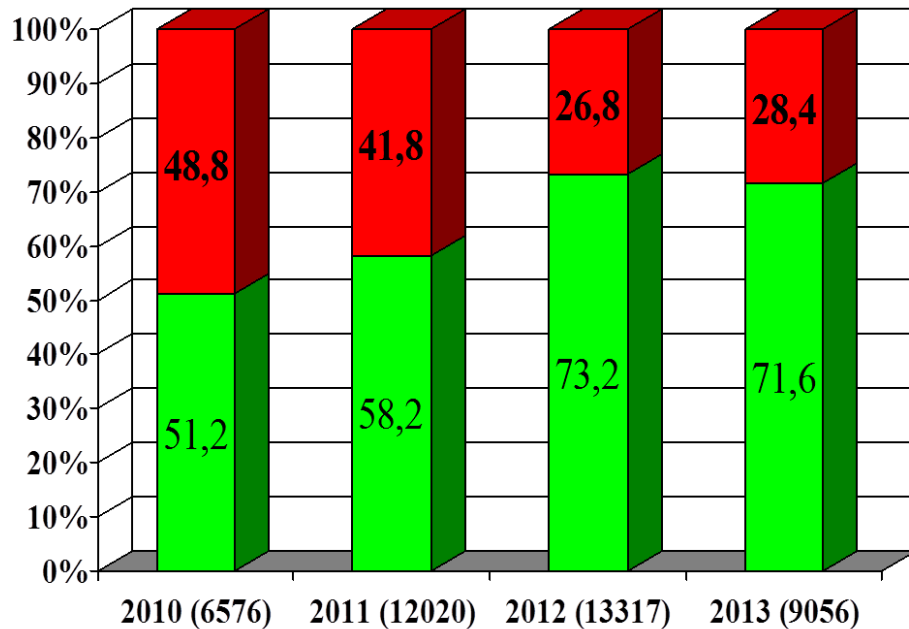

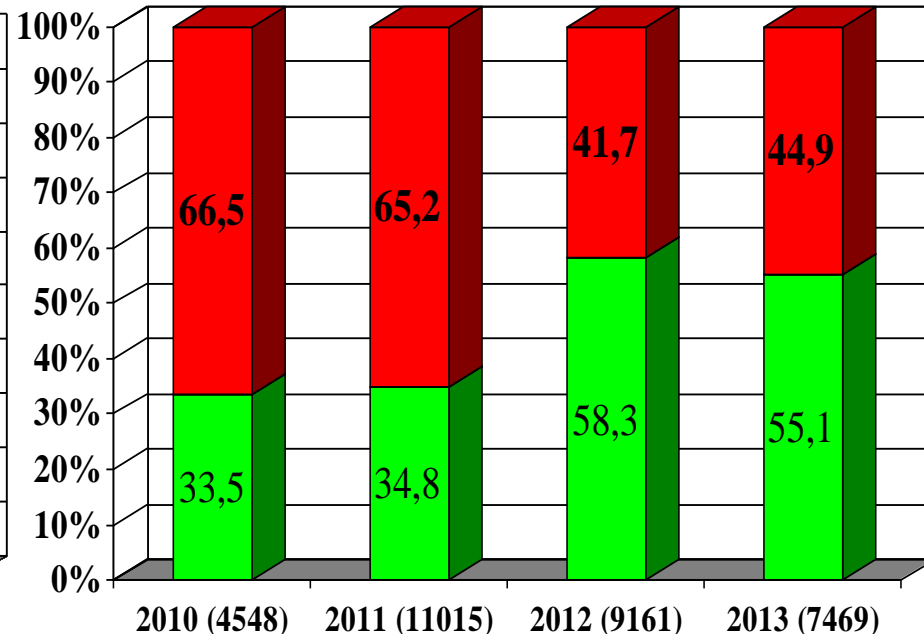
Az emelkedett vérnyomásértékű résztvevők aránya nemek szerint (2010-2013)

A négy év összes résztvevőit értékelve a nők **35,1%-ban** , a férfiak **53,8%-ban** volt a vérnyomásérték 140/90 Hgmm fölött.

Nők

Férfiak

■ <140/90 Hgmm ■ ≥ 140/90 Hgmm

■ <140/90 Hgmm ■ ≥ 140/90 Hgmm

A magasvérnyomás-betegség stádium beosztása

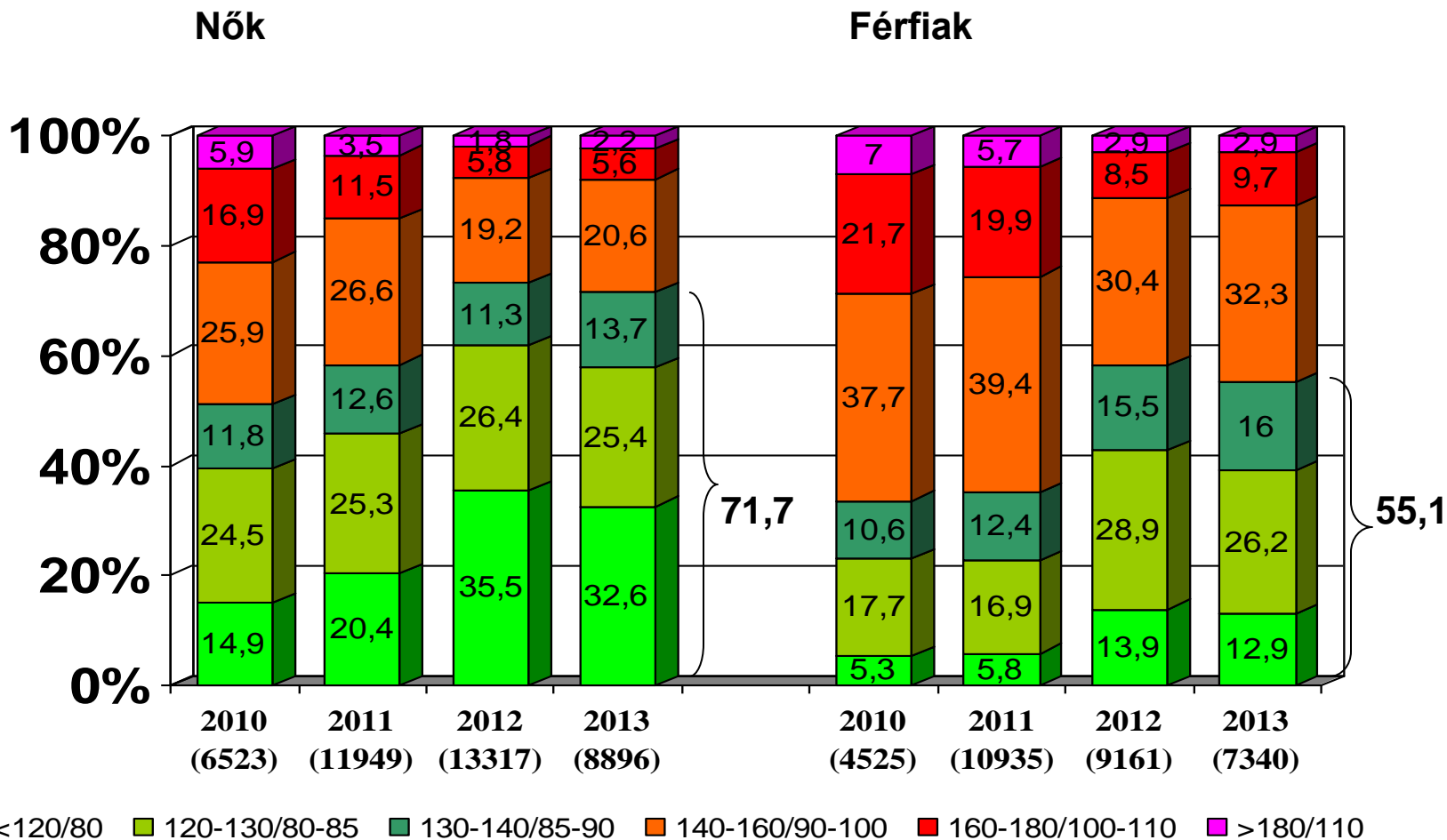
Kategória	Systolés vérnyomás (Hgmm)	Diastolés vérnyomás (Hgmm)
Normális vérnyomás	120-129	80-84
Emelkedett-normális vérnyomás	130-139	85-89
Hypertonia		
I. fokozat	140-159	90-99
II. fokozat	160-179	100-109
III. fokozat	>180	>110
Izolált systolés hypertonia (ISH)	≥ 140	<90

A részvevők megoszlása a mért értékek alapján a hypertonia stádiumbeosztása szerint 2010-2013 években

A részvevők (n= 16656) aránya a hipertónia stádium besorolása alapján a különböző korcsoportokban (2013)

Nők esetén a 18-25 éves korcsoportban 73,7%-os a normális vérnyomásérték előfordulása, míg az 56-65 korcsoportban már csak 31,2%-ban mértünk normális vérnyomást. Az I.stádiumú hipertóniás nők aránya a 18-25 éves korcsoportban 9,6%, míg az 56-65 korcsoportban 32,3%. **Férfiak** esetén 45 éves életkorig a normális vérnyomásúak vannak legnagyobb arányban, a 46. életévtől a hipertónia I.stádiumának megfelelő értéket (140-160 / 90-100 Hgmm) mértük a legtöbb esetben.

	Nők (%)					Férfiak (%)				
	Norm.	M.norm	I	II	III	Norm	M.norm	I	II	III
18-25	73,7	14,8	9,6	1,5	0,4	42,8	25,5	27,5	3,6	0,6
26-35	69,0	16,2	11,9	2,1	0,8	37,6	24,7	30,5	6,0	1,2
36-45	57,1	17,4	19,2	4,2	2,1	32,2	23,4	31,7	10,0	2,7
46-55	39,2	20,5	28,4	8,5	3,5	23,2	20,2	35,5	15,8	5,3
56-65	31,2	20,8	32,3	11,9	3,8	21,8	19,1	38,9	15,3	5,0
66-75	31,1	19,2	32,0	11,9	5,8	23,3	20,3	36,6	13,4	6,4
76-	31,0	22,1	33,6	11,5	1,8	29,7	20,3	29,7	10,9	9,4

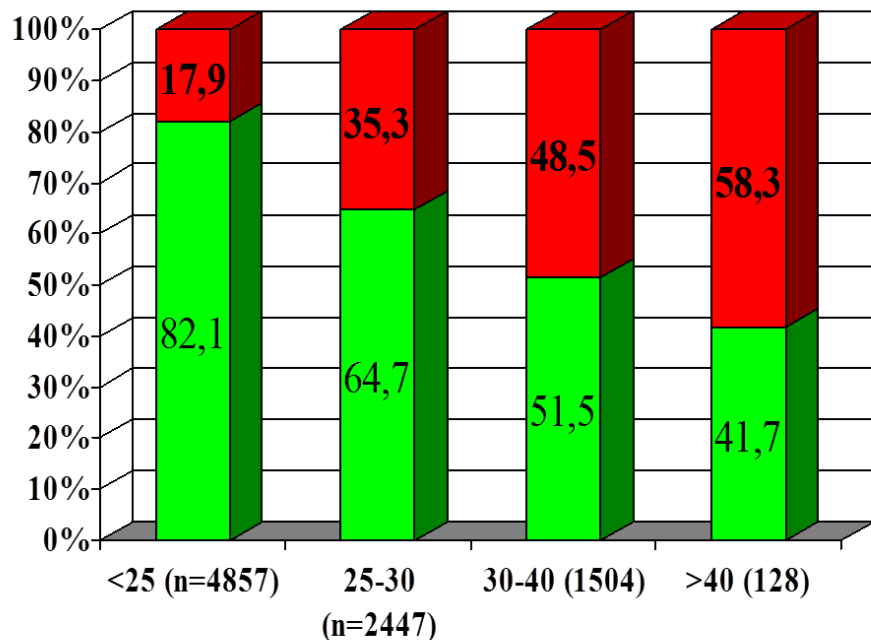

Normális és emelkedett vérnyomású részvevők aránya a különböző BMI kategóriákban nemek szerint (2013)

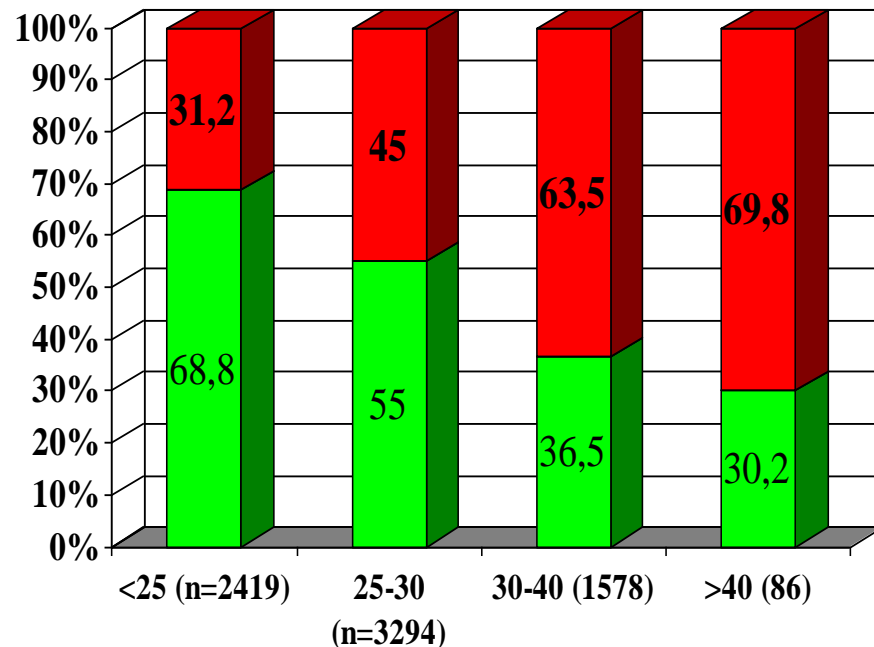

Minél nagyobb a testtömegindex átlagértéke, annál nagyobb számban fordul elő emelkedett vérnyomásérték mind férfiak, mind nők csoportjában. Mindkét nemben szignifikáns korreláció mutatható ki a testtömegindex és a szisztolés/diasztolés vérnyomás között.

Nők (8936)

Férfiak (7377)

■ <140/90 Hgmm ■ ≥140/90 Hgmm

■ <140/90 Hgmm ■ ≥140/90 Hgmm

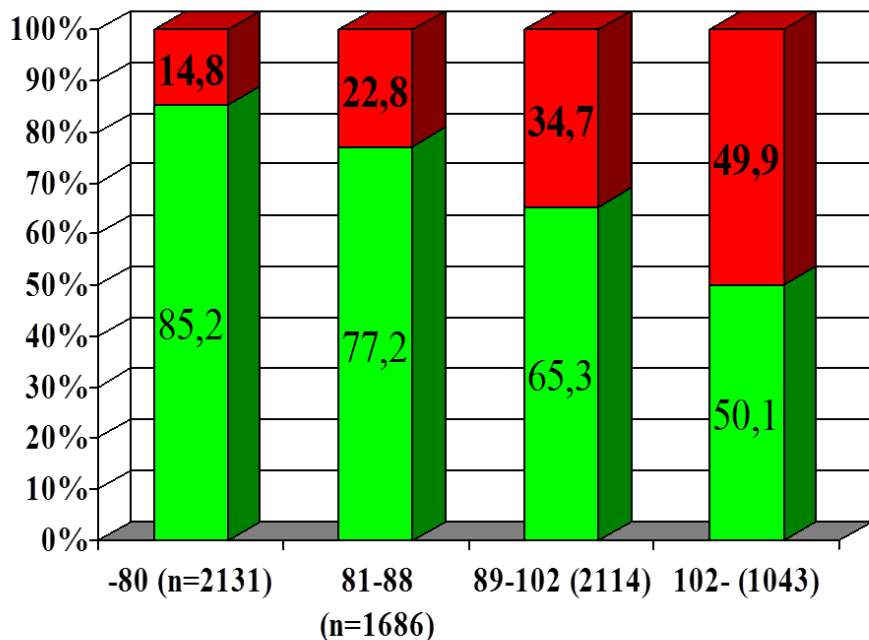

Normális és emelkedett vérnyomású részvevők aránya aaskörfogat kategóriákban nemek szerint (2013)

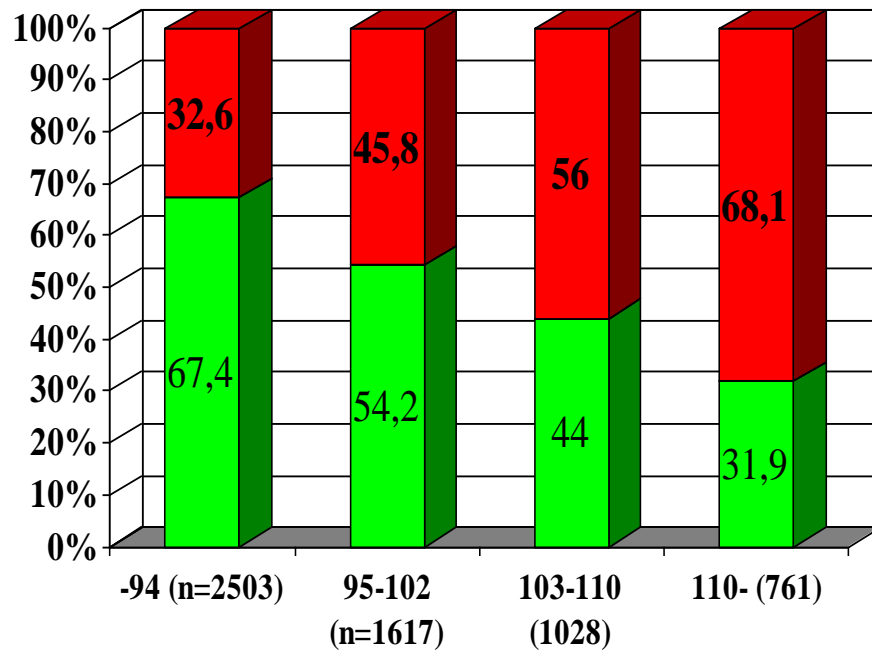

Aaskörfogat mérete összefüggést mutat a vérnyomásértékkel. Minél nagyobb aaskörfogat érték, annál nagyobb számban fordul elő emelkedett vérnyomás. Mindkét nemben aaskörfogatérték szignifikáns korrelációt mutat a szisztolés/diasztolés vérnyomásértékkel.

Nők (6974)

Férfiak (5909)

■ <140/90 Hgmm ■ ≥140/90 Hgmm

■ <140/90 Hgmm ■ ≥140/90 Hgmm

A testzsírtartalom növekedésével párhuzamosan a hypertonia stádiumbeosztás szerinti megoszlás is eltérő. A 28,9% alatti testzsírtartalom esetén a nők 15,6%-ában mértünk emelkedett vérnyomásértéket, 33,3% testzsírtartalom felett 40,1%-ban. Férfiak esetén a 28,9% alatti csoportban 32,4%-ban, míg a 54,9% feletti csoportban 23%-ban mértünk 140/90 Hgmm, vagy e feletti vérnyomásértéket

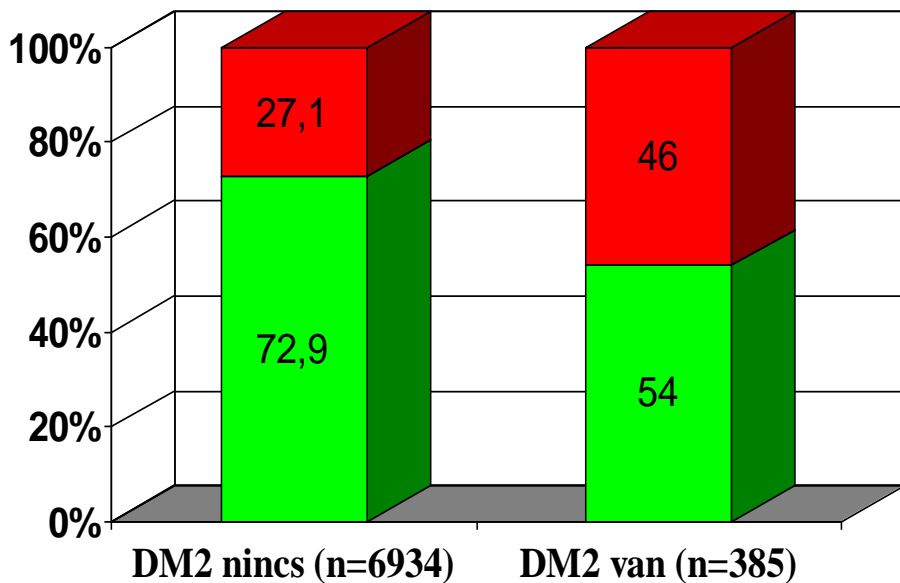
Testzsír%	Nők (%) (n=8840)					Férfiak (%) (n=7212)				
	Norm.	Magas norm	I	II	III	Norm	Magas norm	I	II	III
<28,9	70,1	14,4	11,9	2,6	1,1	44,6	23,1	25,6	5,6	1,2
			15,6					32,4		
28,9-33,3	57,8	18,3	18,6	3,7	1,6	35,9	24,6	31,0	7,6	1,6
			23,9					40,2		
≥33,3	39,4	20,5	28,0	8,7	3,4	23,0	22,1	37,4	13,2	4,3
			40,1					54,9		

Emelkedett vérnyomásérték előfordulása a diabetes függvényében nemek szerint (2013)

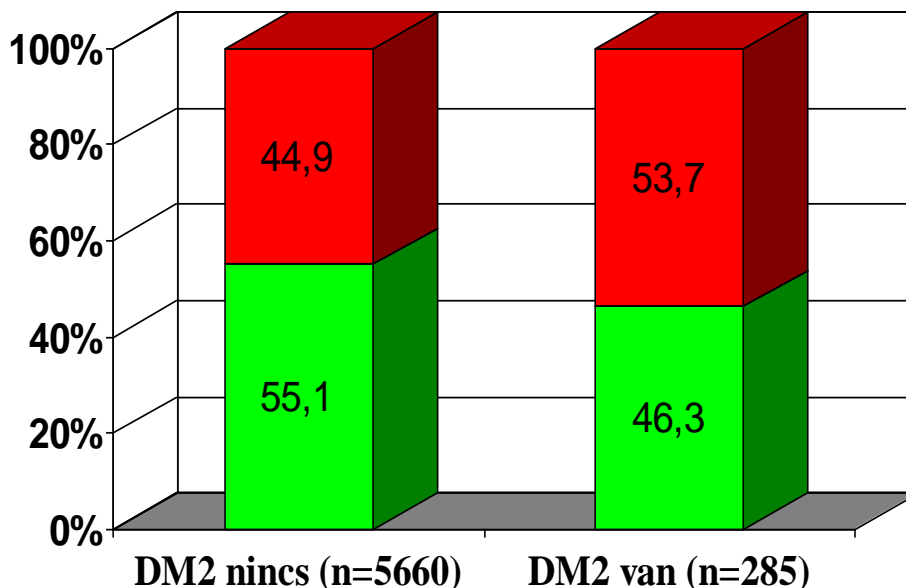
A nők 5,3, a férfiak 4,8%-ában ismert a 2-es típusú DM. Mind férfiak, mind nők esetében 2-es típusú diabetes jelenlétében nagyobb arányban fordul elő emelkedett vérnyomásérték

Nők (7319)

■ <140/90 Hgmm ■ ≥140/90 Hgmm

Férfiak (5945)

■ <140/90 Hgmm ■ ≥ 140/90 Hgmm

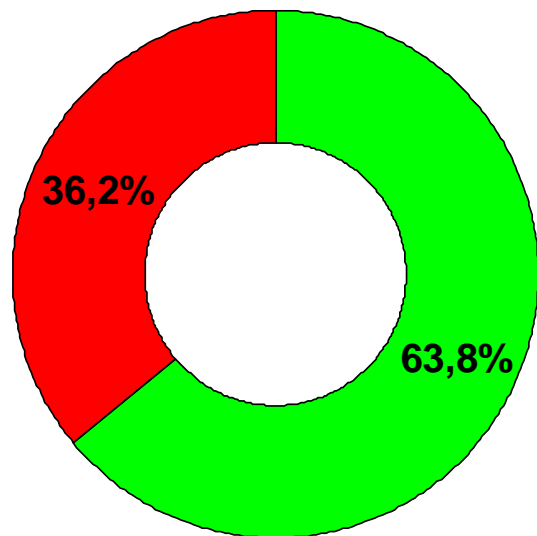

Hypertónia mint népbetegség

Mérés alapján : 36,2%

Nő hypertónia: 28,3%

Férfi hypertónia: 44,9%

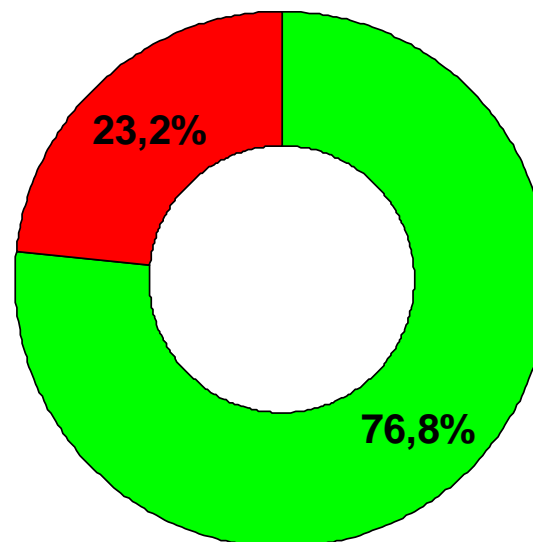

■ <140/90 (10392) ■ >=140/90 (5844)

Kitöltés alapján 23,2%

Nő hypertónia: 22,7%

Férfi hypertónia: 23,8%

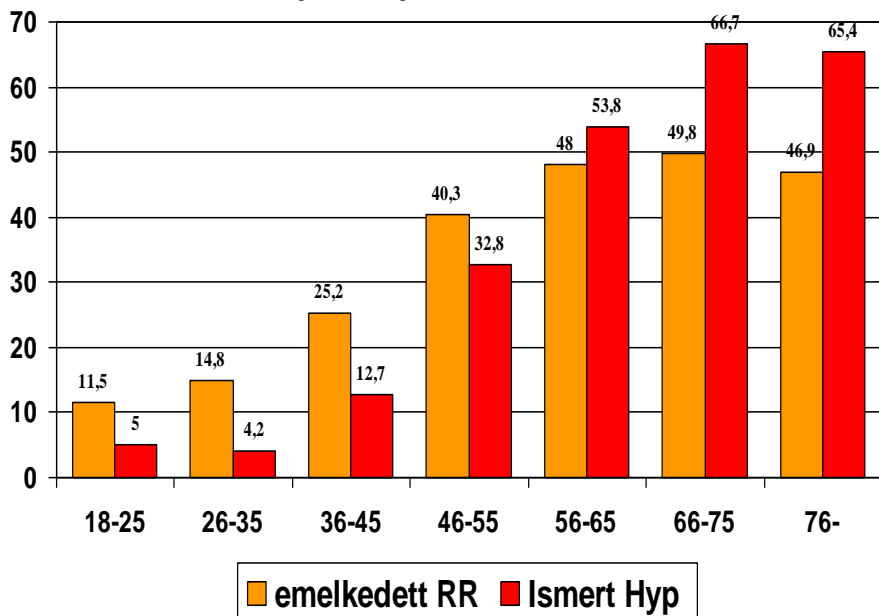
■ Nincs (10627) ■ Van (3205)

Emelkedett vérnyomásértékűek és ismert hipertóniások aránya a korcsoportokban (2013)

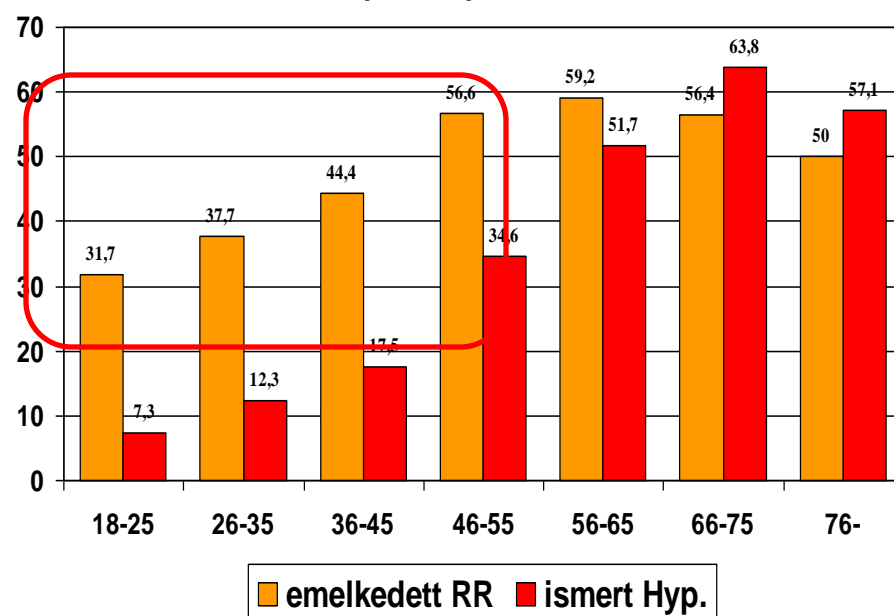

Szembetűnő (különösen férfiakban), hogy 55. életévig (férfiaknál 65.) nagyobb az emelkedett vérnyomásértékűek előfordulási aránya, mint az ismert hipertóniásoké. Különösen a 45 évnél fiatalabb férfiaknál nem kerül időben felismerésre a magasvérnyomás..

Nők (8807)

Férfiak (7282)

A hypertonia meglétére vonatkozó kérdésre válaszolók besorolása a mért értékek alapján (2013)

Összevetve az ismert hypertoniás és ismert nem-hypertoniás csoportot, eredményeink azt mutatják, hogy válaszok alapján **nem hypertoniás** nők 21,4, a nem hypertoniás férfiak 39,5%-ában mutatkozott emelkedett vérnyomásérték.

A válaszok alapján **hypertoniás** nők 45,4%-ának a férfiak 33,7%-ának volt normális tartományban a vérnyomása.

	Nők (%) (n=7637)					Férfiak (%) (n=6111)				
Kitöltés szerint	Norm.	Magas norm	I	II	III	Norm	Magas norm	I	II	III
Nem hypertoniás	60,6	17,8	16,6	3,5	1,3	36,2	24,3	30,2	7,4	1,9
			21,4%					39,5%		
Hypertoniás	26,5	18,9	35,3	13,8	5,4	16,3	17,4	40,7	18,8	6,8
	45,4%					33,7%				

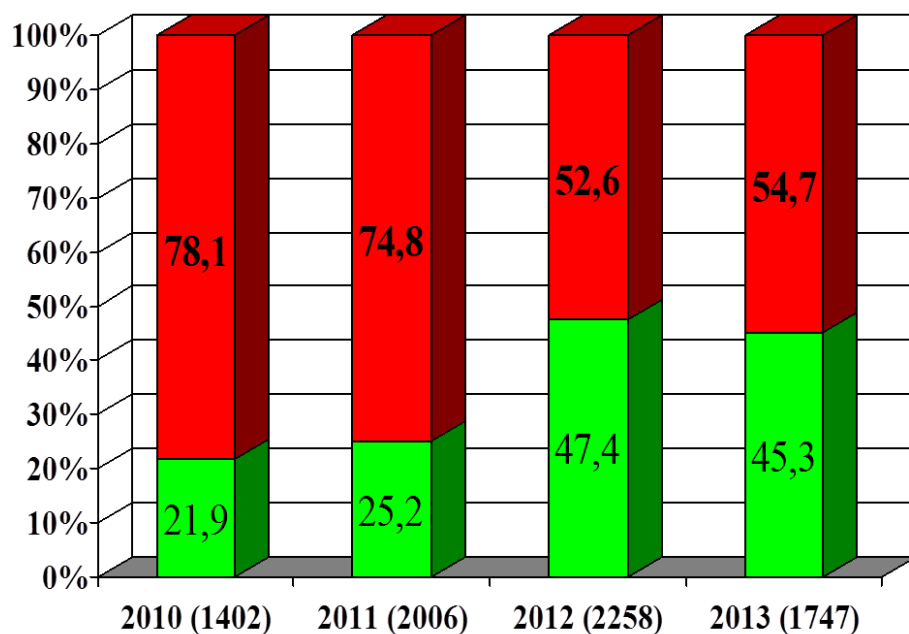

A kérdőív alapján hypertóniás részvevők vérnyomás-besorolása az elmúlt 4 évben – a célértéket elérők aránya nagyobb!

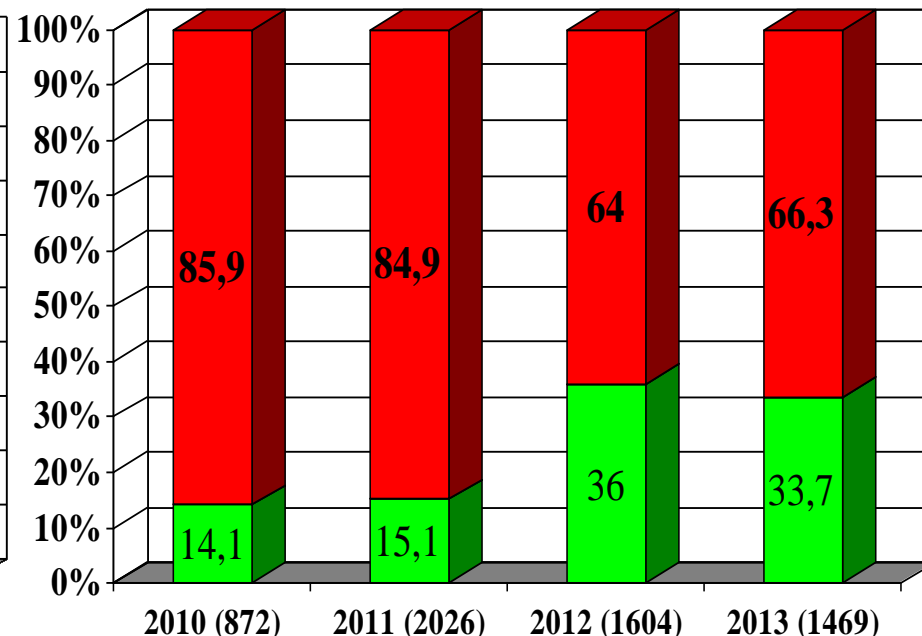

A kérdőív alapján **hypertóniás** részvevők körében 2012-ben jelentősen csökkent a kóros vérnyomásértékű betegek aránya, 2013-ban az ismert hypertóniás nők 45,3, az ismert hypertóniás férfiak 33,7%-a a kezelés során elérte a célvérnyomásértéket.

Nők (7413)

Férfiak (5971)

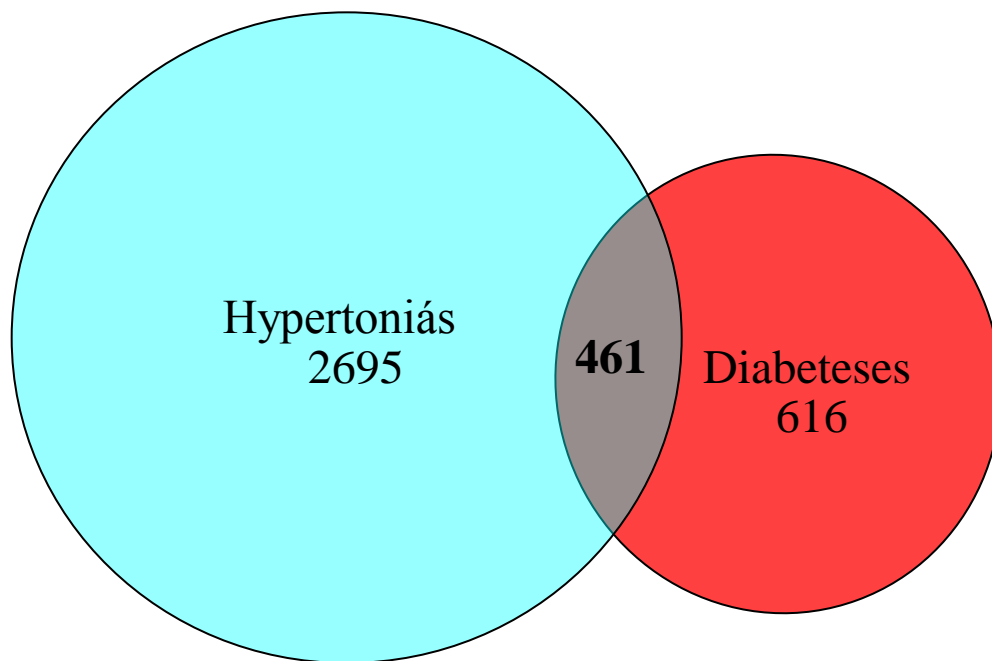
■ <140/90 Hgmm ■ ≥ 140/90 Hgmm

■ <140/90 Hgmm ■ ≥ 140/90 Hgmm

Az ismert hypertoniához **461** főnél társul **2-es típusú diabetes mellitus**
- A tudottan hypertoniások 17,1%-a 2-es típusú diabeteses

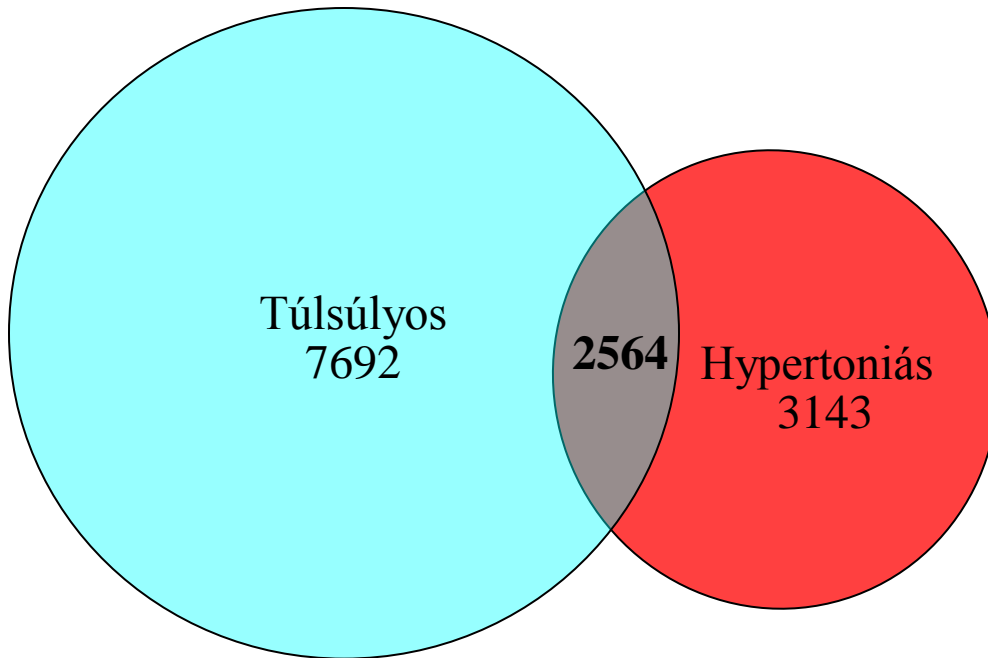

	Hyp/diab (%)	Diab/hyp (%)
2010	2287/379 (16,6)	543/379 (69,8)
2011	3949/523 (13,2)	778/523 (67,2)
2012	2908/487 (16,7)	643/487 (75,7)
2013	2695/461 (17,1)	616/461 (74,8)

616 fő jelölt ismert 2-es típusú diabetest
- a 2-es típusú diabetesesek 74,8%-a hypertoniás

Az ismert hypertoniához **2564** főnél **társul túlsúly**
- **A tudottan hypertoniások 81,6%-a túlsúlyos**

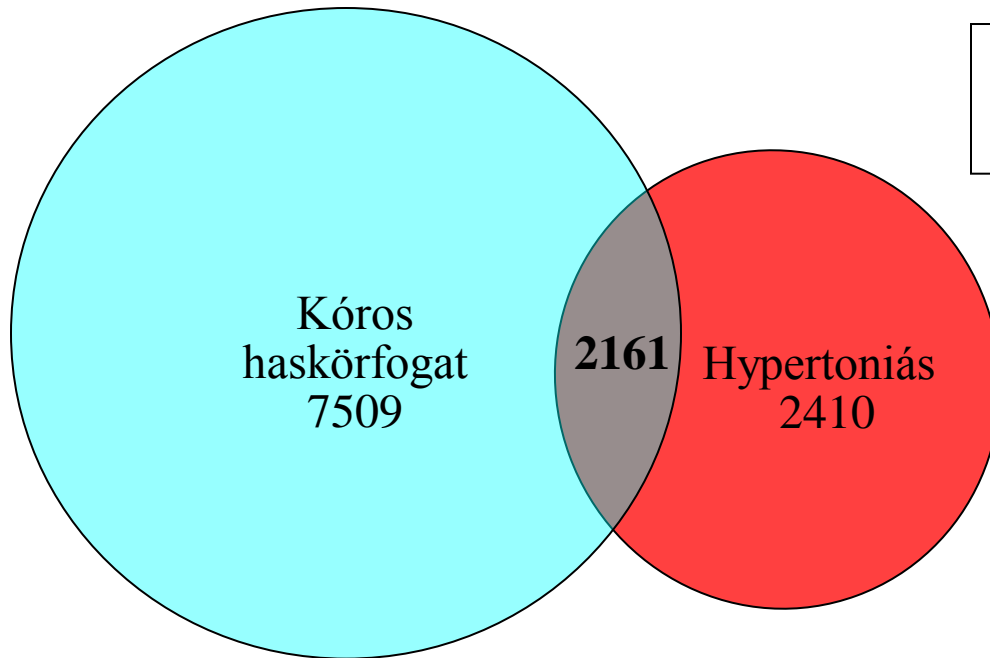
Hypertoniás nők 76,6 %-a túlsúlyos
Hypertoniás férfiak 87,5 %-a túlsúlyos

Túlsúlyos nők 37,2 %-a hypertoniás
Túlsúlyos férfiak 30%-a hypertoniás

7692 főnél találtunk túlsúlyt
- **a túlsúlyosok 33,3%-a hypertoniás**

Az ismert hypertoniához **2161** főnél társul kóros haskörfogat
- **A tudottan hypertoniások 89,7%-a kóros haskörfogatú**

Hypertoniás nők 92,6 %-a haskf. >80cm
Hypertoniás férfiak 86,4 %-a haskf. >94cm

Kóros haskf. nők 26,7 %-a hypertoniás
Kóros haskf. férfiak 31,7%-a hypertoniás

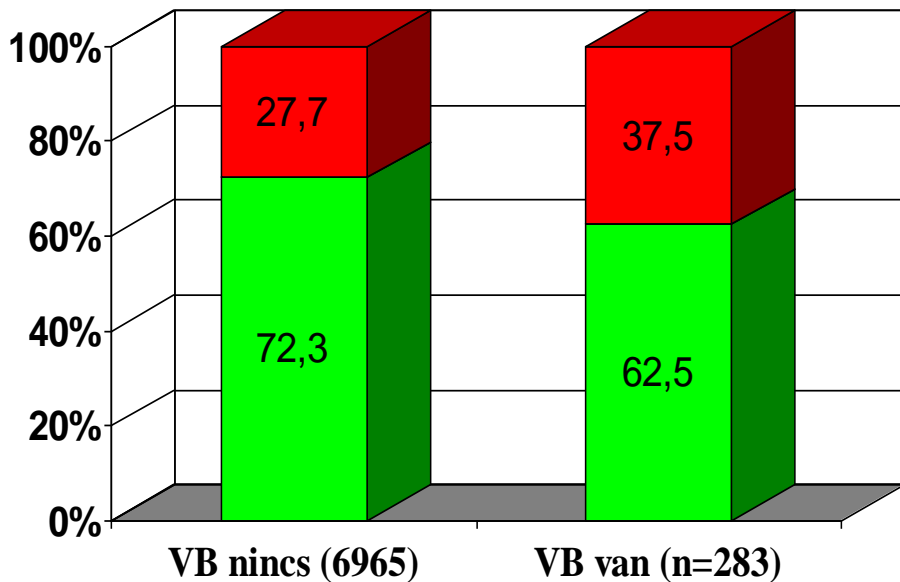
7509 főnél találtunk kóros haskörfogatértéket
- **a kóros haskörfogatúak 28,8%-a hypertoniás**

Vesebetegség és vérnyomás (n=13156)

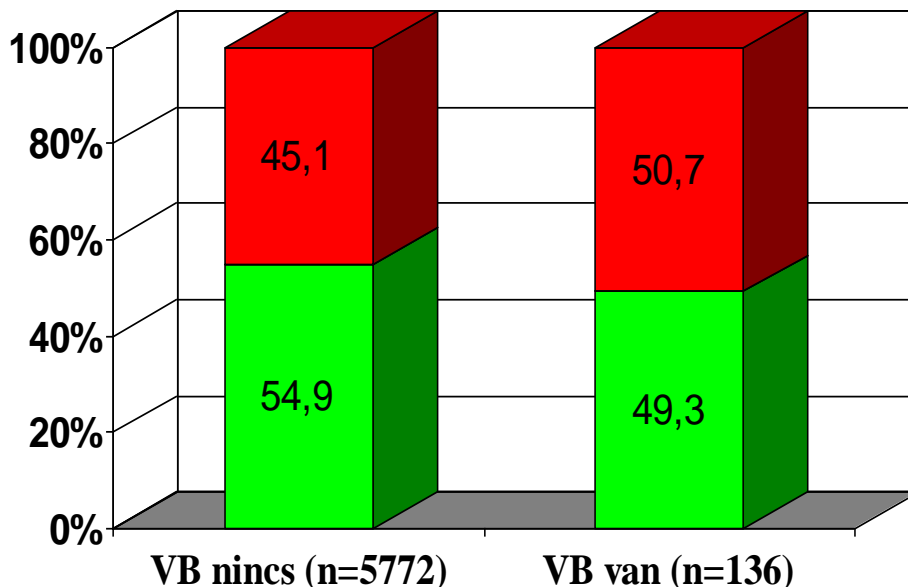
Vesebetegekben mindkét nemben nagyobb arányban fordul elő emelkedett vérnyomás, mint a nem vesebeteg részvevőkben..

Nők (7248)

■ <140/90 Hgmm ■ ≥140/90 Hgmm

Férfiak (5908)

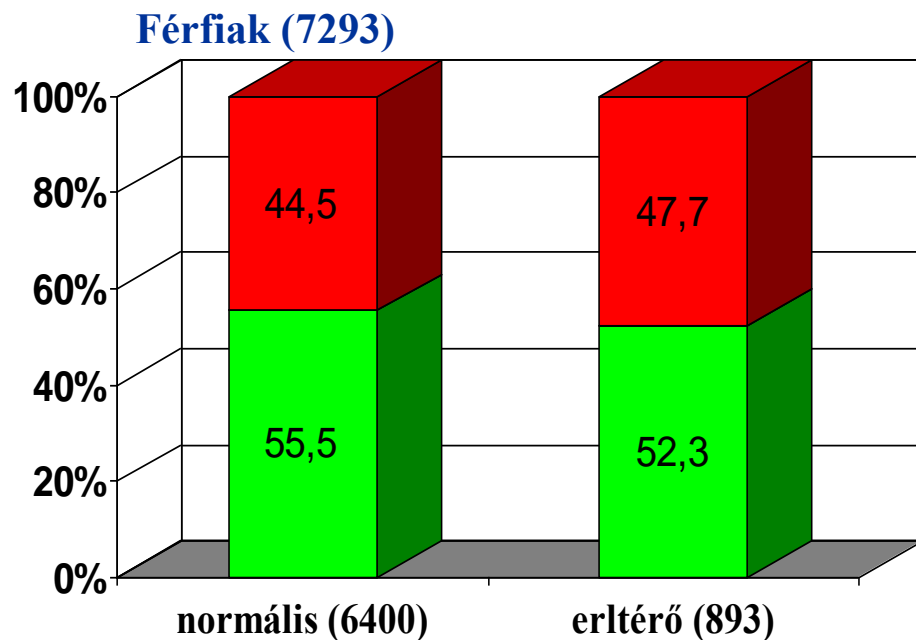
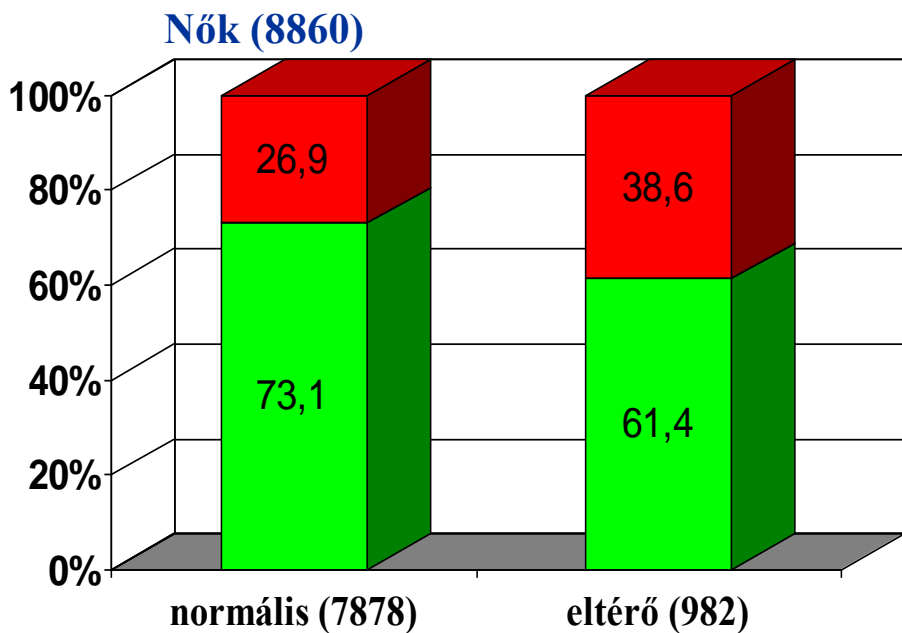
■ <140/90 Hgmm ■ ≥ 140/90 Hgmm

Spirometriás érték és vérnyomás (n=16153)

Az eltérő spirometriás értéket mutató részvevők között nagyobb arányban észleltünk emelkedett vérnyomásértéket mindkét nemben

■ <140/90 Hgmm ■ ≥140/90 Hgmm

■ <140/90 Hgmm ■ ≥ 140/90 Hgmm

Eltérő spirometriás érték

normotoniás nők 9,5, hypertoniás nők 15,2%-ában

normotoniás férfiak 11,6, hypertoniás férfiak 13,0%-ában

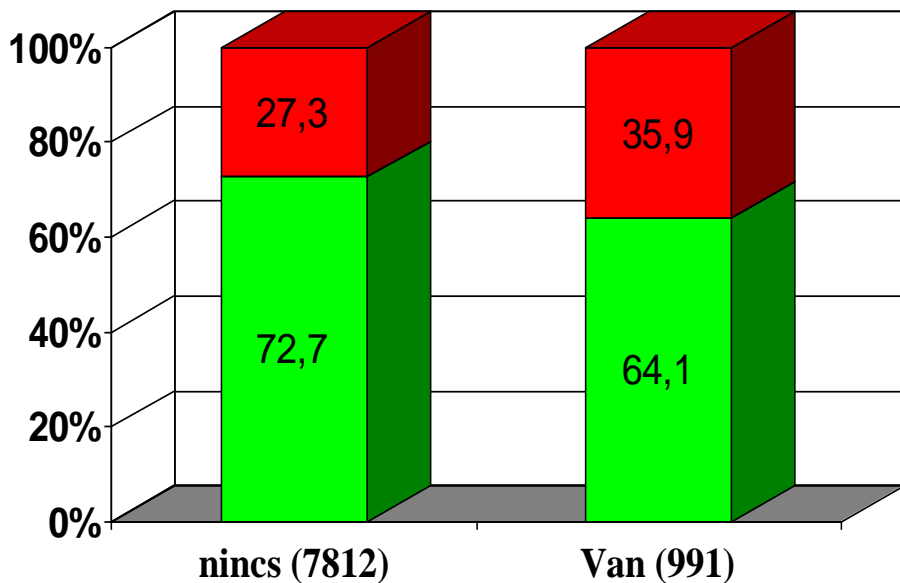

Fülzúgás és vérnyomás (n=16041)

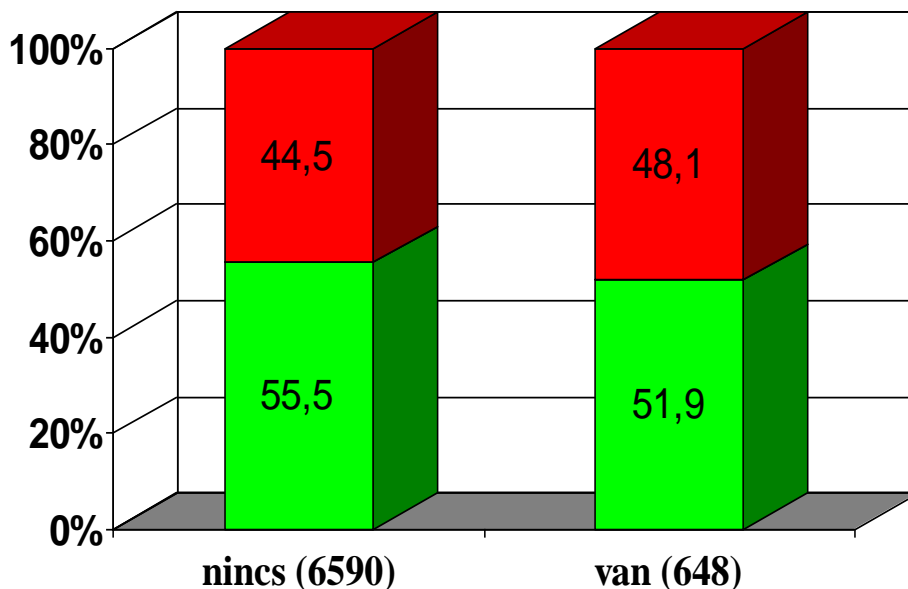

Fülzúgást jelző részvevőkben nagyobb arányban fordul elő emelkedett vérnyomás mindkét nemben

Nők (8803)

Férfiak (7238)

■ <140/90 Hgmm ■ ≥140/90 Hgmm

■ <140/90 Hgmm ■ ≥ 140/90 Hgmm

Fülzúgás

normotoniás nők 10,1, hypertoniás nők 14,3%-ában

normotoniás férfiak 8,4, hypertoniás férfiak 9,6%-ában

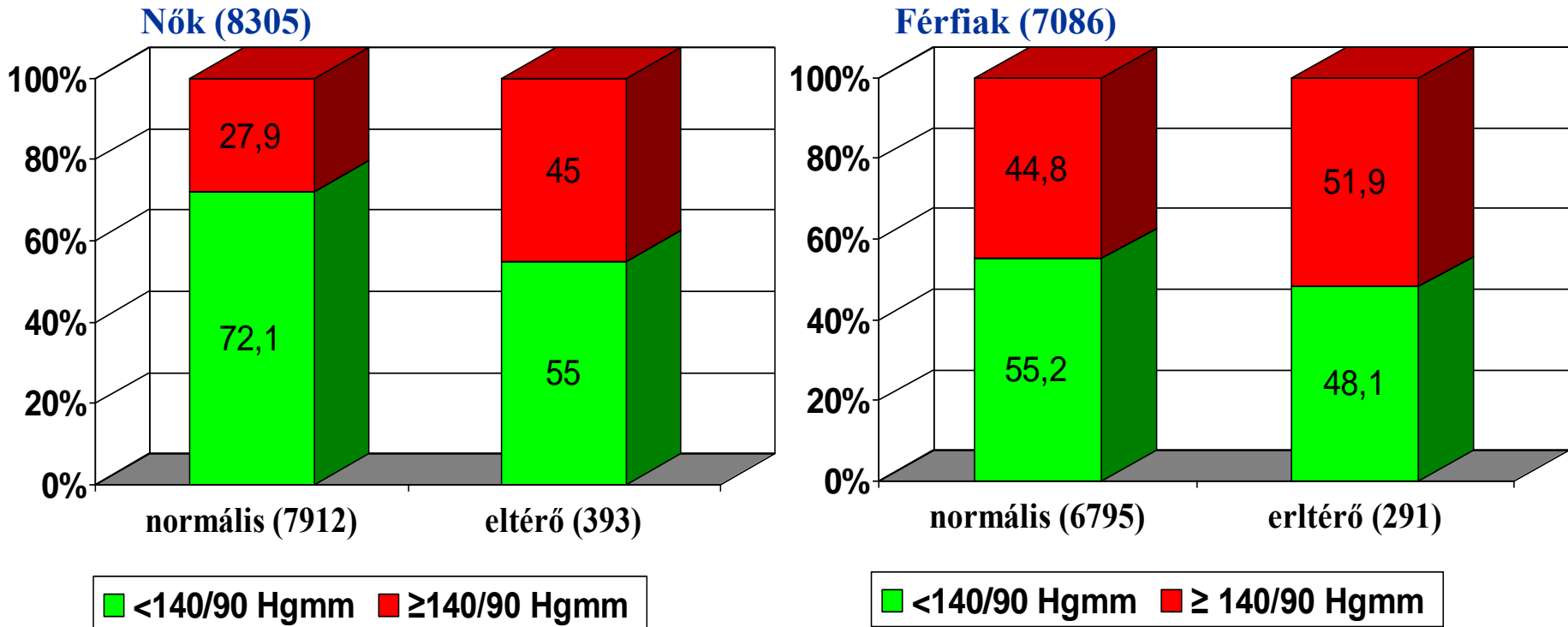

Szemnyomás és vérnyomás (n=15391)

Kóros szemnyomást mutató részvevők között nagyobb arányban fordul elő emelkedett vérnyomásérték mindkét nemben

Kóros szemnyomás

normotoniás nők 3,7, hypertoniás nők 7,4%-ában

normotoniás férfiak 3,6, hypertoniás férfiak 4,7%-ában

- 2013. évben összesen 16656 fő vett részt a szűrővizsgálaton, 9167 (55%) nő, és 7489 (45%) férfi. Mind nőkben, mind férfiakban a vérnyomás átlagértéke a korcsoportokban folyamatosan emelkedik az életkor előrehaladtával. 55 éves életkorig férfiak és nők átlagértékei között jelentős különbség észlelhető. 5844 esetben (36,2%) mértünk 140/90 Hgmm, vagy e feletti értéket
- A haskőrfogat, testtömegindex és zsírtartalom emelkedésével szignifikánsan nő az emelkedett vérnyomás előfordulása, A hypertoniás csoportban mindkét nemben, minden korcsoportban nagyobb a haskőrfogat, testtömegindex, zsírtartalom átlagértéke, mint a normotoniás csoportban.
- Hypertoniás egyéneknél mindkét nemben nagyobb arányban észlelhető 2-es típusú diabetes, mint normotoniában (nők: 8,6 vs 4%, férfiakban 5,7 vs 4,1%). A tudottan hypertoniások 11,9%-a 2-es típusú diabeteses, a 2-es típusú diabetesesek 64,7%-a hypertoniás.
- A hypertonia és a vesebetegség jelenléte, spirometriás kóros értéke, fülzúgás, emelkedett szemnyomás közt összefüggést találtunk.

- 2010-2013 közt 74260 fő (41666 nő és 32594 nő) vett részt a programban. Összes esetet figyelembe véve a **nők 28,3, a férfiak 44,9%-ában** mértünk emelkedett vérnyomásértéket
- 2013-ban A hipertonia meglétére vonatkozó kérdésre nemmel válaszolók (10572 fő) körében **3110** főnek (29,4%) bizonyult emelkedettnek a vérnyomása. Ez az arány közel megegyezik a 2012. évi adattal (**2432** - 28,7%).
- A tény, hogy az elmúlt két évben több normális vérnyomásértékű és több ismert hypertoniás részvevő volt a szűréseken, azt jelzi, hogy egyre nagyobb arányban kerül felismerésre és kezelésre a magasvérnyomás-betegség. Az ismert és kezelt hypertoniások körében 2012-2013 években csaknem megduplázódott a normális vérnyomásértékű részvevők aránya.

Program a Magyar Társadalomért

Magyarország átfogó egészségvédelmi szűrőprogramja

2010 – 2020

Magyarország átfogó egészségvédelmi szűrőprogramja
2010 – 2020

Köszönöm a figyelmet!

Magyarország átfogó egészségvédelmi szűrőprogramja
2010 – 2020

